

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Égész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 "
Helyben hához hozva:	
Égész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Égész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszadásiát
vagy megöröszését nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 Allér.

Osztalékok.

(K. Ö.) A pénzintézeteknek és részvénytársaságoknak most van az aratásuk és mint egy előttünk levő osztalék kimutatásból meggyőződünk, jó aratásuk van.

Az osztalék nagyságában a pénzintézetek vezetnek. Százalékban kifejezve, fizetnek 10—20—40 százalékot. Az Egyesült budapesti főv. takarékp. fizet 20 százalékot, az Osztálysorsjáték rt. fizet 21,6 százalékot, a Pesti hazai takarékpénztár pedig 40 százalékot. Ez annyit jelent, hogy ennek a részvénynek a birtokosa harmadfél év alatt megkészszerzi a tőkéjét. A részvénytársaságok sem panaszkodhatnak. Fizetnek 6—10—15—17 százalék osztalékot. A malmok örökösen panaszkodnak a rossz konjunktúra miatt, holott 6—10—20 százalék osztalékot tudnak a részvényeseknek fizetni. A 20 százalékban az Első budapesti gőzmalom rt. részvényeseinek van részük.

Nincs okunk irigykedni a tőke boldog birtokosaira, kik a tőkét jó haszonnal tudják forgatni. Sőt örvendünk. Mert minél több tőke kerül forgalomba, annál jobban lesz megtermékenyítve közgazdasági életünk. Az ipar fellendülése tőke nélkül elképzelhetetlen. Pedig mily nagy szükség van arra, hogy a magyar ipar megerősödjön, saját otthonunkban felvehesse a versenyt az osztrák iparral. Edig éppen az volt a bajunk, hogy a magyar tőke teljesen távol tartotta magát az ipari vállalkozásoktól.

Az iparvállalatok boldogulása sokkal nagyobb örömmel tölti el szívünket, mint a pénzintézetek nagy osztalékai. Az ipar fejlődése egyenes arányban áll a nemzet vásárló képességével és a nemzetgazdaság biztos fokmérője. A nyugati államokban az állami járadékok olcsó árfolyama egyenesen arra vezetendő vissza, hogy az egyre erősödő ipar teljesen felszívja a rendelkezésre álló tőkét. Saját viszonyainkra ez a tétel nem egészen vonatkoztatható, mindazonáltal a részvényvállalatok osztalékjai az ipar előrehaladására engednek következtetni. A nyilvános számadásra nem kötelezett mezőgazdasági iparról ezt teljes határozottsággal mondhatjuk, ami ismét az intenzívebb mezőgazdasági kulturának a jele.

A pénzintézetek nagy osztalékait már vegyesebb érzelmekkel fogadjuk. A nagy

osztalékok jelentik a hitelélet túltengését. Hitel nélkül a gazdasági élet meg nem állhat, de gazdasági tevékenységet pusztán csak hitelre alapítani egészségtelen állapot. Pedig nálunk a gazdasági tevékenység egy tekintélyes része pusztán hitelen alapszik. Ez maga után vonja a hitelintézetek túlfelvirágzását. Ennek következménye az egészségtelen verseny miatt a pénz megdrágulása, a pénzüzsora, hitelintézetek bukása, magán-gazdaságok letörése és a magas pénzüzeti osztalékok.

Ezek tehát nem mindig fokmérői az egészséges gazdasági életnek.

És még valami jut eszünkbe. Ezeket a fényes osztalékokat szemlélve, azt kérdezzük, mennyi is hát a földnek jövedelme? Azé a földé, mely a nemzetgazdaság tulajdonképpeni alapja és a társadalomgazdasági függetlenség biztosítója. Mindnyájunkat táplál. Hát bizony itt csak szerény 4 százalékról lehet beszélni, akár az állami járadékoknál. És azért mégis vannak, de akárhányan, akik a földnek adott védelem ellen törnek. Ellenünk már most tenik a fogúkat, hogy 1917-ben lerombolhassák az agrár védelem szerényen emelkedő vámfalát. Rövidlátóak. Nem látják be, hogy ha tervük csak némileg sikerül, úgy az ipari tevékenységnek nehezen jutnak majd a fenebb kimutatott osztalékok.

Megszakadtak a bécsi tárgyalások (?)

A magyar miniszterelnök bécsi akciójában az események drámai gyorsasággal játszódnak le.

Khuen gróf miniszterelnök tegnap befejezte tárgyalásait az osztrák kormányelnökkel és a katonai előkelőségekkel.

Azok eredményéről mai audienciáján számolt be a felségnek.

A jelekből megállapítható, hogy az osztrák kormány a közjogi kérdésekben volt csak hajlandó némi engedelményekhez hozzájárulni, de a perrendtartásnak a német tárgyalási nyelvet statuáló nyolcvanadik szakaszának az eliminálása kérdésében a legmerevebb ellenállást fejtette ki.

Khuen miniszterelnök ennél fogva belátta, hogy ezen a ponton a további tár-

gyalások meddők és azok folytatása haszontalan.

A tárgyalásokat az osztrák kormánnyal tehát megszakította.

Khuen-Héderváry és Hazai miniszterek még tegnap délután visszautaztak Budapestre.

A miniszterelnök holnap miniszteri tanácskozáson fog beszámolni minisztertársainak a bécsi tárgyalások eredményéről és a parlamenti helyzet további fejleményeiről.

Nagyon valószínűnek látszik, hogy azután még az ellenzéki pártok vezéreit is értesíteni fogja a miniszterelnök a véderőjavaslatok tekintetében elérhető módosítások mérvéről.

Parlamenti deklarációt Khuen miniszterelnök nem a hétfő, hanem a keddi ülésen fog tenni.

Amint az eseményekből tehát megállapítható: a politikai és parlamenti helyzet komolyan kiélesedett.

A kormányhoz közelálló körökből mindezek dacára képtelenségeknek deklarálják az ellenzéki részről legújabbán kolportált válsághireket.

Az említett körökben azzal érvelnek, hogy a kormánynak semmi oka a lemondásra nincs.

Gr. Khuen-Héderváry miniszterelnök ugyanis az ellenzéki vezérekkel folytatott purparlériában kifejezetten hangoztatta, hogy csak tapogatózás céljából tárgyal az ellenzék (vezérférfiaival), de a maga részéről semmiféle konkrét proposíciókat nem tett nekik.

Ezt megerősítették úgy *Kossuth* Ferenc, mint *Jászai* Gyula.

A miniszterelnök tehát az ellenzéki pártok békeproposícióival nem azonosította magát és így azok bécsi elutasításával nem szenvedhetett kudarcot.

Ugyancsak a körök hangoztatják, hogy Khuen miniszterelnök minden cevnualitás előrelátásával éppen úgy készült a békére, mint a harcra.

A miniszterelnök legközelebb várható deklarációjában tehát válaszolni fogja azokat a módosításokat, amelyek a tárgyalás alatt álló véderőjavaslatokon keresztül vehetők, ígéretet fog tenni a cimer- és jelvénykérdés megoldásáról, valamint a választójogi reform alapelveiről és benyújtásának időpontjáról.

Azután pedig fel fogja hívni a parlamenti pártokat, hogy a szőnyegen fekvő választójogjavaslatokat általánosságban tárgyalják le.

Előrelátható, hogy az ellenzéki vezérek

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyváradai temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába, (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTRÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tisztelettel **Veiszlovits Lajos**,

ezzel a kijelentéssel nem fogják beérni, hanem a megkezdett harc folytatását fogják hirdetni.

A kormány és a munkapárt — az ellenzéken legalább így erősítgetik — megtette intézkedéseit a legelkeseredettebb parlamenti harc eshetőségeire.

Másrésztől bécsi jól informált körökben, ahol ismerik az ilyen tárgyalások természetét, biztosra veszik, hogy azok még elég hosszú ideig el fognak nyúlni és bár ismerik a helyzet komolyságát, valószínűnek tartják a kibontakozást. Khuen — mondják Bécsben — nem megy vissza üres kézzel Budapestre. A Kossuth-párt közjogi kívánságait honorálni fogja és abban reménykedik, hogy a Kossuth-párt nem fog egyszerre a legellenzékibb álláspontra helyezkedni csak azért, mert a perrendtartás 80. §-a ellen támasztott követelése nem teljesül. Mert csak ebben az egy pontban, a német szolgálati nyelv kiküszöbölésében, talált Khuen teljes ellenállásra, míg a többi pontokban, így még a póttartalékosok behívásának fontos ügyében is, megvan az alap a kompromisszumra.

Félhivatalos jelentés.

A Budapesti Tudósítónak jelentik Bécsből: Gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök ma délelőtti féltenegy órakor Schönbrunba hajtatott, ahol 11 órakor őfelsége kihallgatáson fogadta. E kihallgatáson a miniszterelnök jelentést tett a királynak, azokról a tanácskozásokról, melyeket bécsi tartózkodása alatt folytatott.

A miniszterelnök közölte a királyiál továbbá szándékait is. Őfelsége a miniszterelnök jelentését kegyesen tudomásul vette. Gróf *Khuen-Héderváry* délután 2 óra 55 perckor Hazai Samu honvédelmi miniszter társaságában visszautazik Budapestre. A miniszterelnök Budapestben érintkezésbe lép minisztertársaival és később azokkal a politikusokkal, akikkel bécsi útja előtt tárgyalta. Még nem bizonyos, hogy a miniszterelnök melyik napon utazik ismét Bécsbe.

A miniszterelnök kihallgatásával egyidejűleg a félhivatalos Távirati Iroda érdekes közleményt ad ki:

»A Bécsben most folytatott tanácskozásokat — mondja a jelentés — a sajtóban többnyire úgy tüntették fel, mintha bizonyos nemzeti vívmányok elérése forogna szóban. Ez sem a kormányférfiak, sem az ellenzék vezérei nézeteinek nem felel meg.

A Kossuth-párt vezérei által a miniszterelnökkel szemben hangoztatott kívánság csak oda irányult, hogy a nemzeti jogok birtokállománya esetleges félremagyarázások ellen megvédessék. A miniszterelnök azonban, bár a maga részéről a véderőjavaslat egészével és részleteivel teljesen azonosítja magát, minden lehető meg kíván tenni, hogy a Kossuth-párt által hangoztatott aggályok megnyugtatóra mindent elkövessen. Nemzeti vívmányokat egyik részről sem követeltek, ezeknek elnyerése vagy megtagadása nem kerülhetett szóba.

A miniszterelnök a Bécsben folytatott megbeszélések eredményét minisztertanács elé fogja terjeszteni Budapestben és ennek döntését az ellenzék vezéreinek tudomására hozza.

Bécs, február 8.

N. Fr. Pr. értesítése szerint az esetben, ha a véderőreformok a béketárgyalások után is akadályokba ütköznek, akkor az általános választói jog törvényjavaslatát fogják tárgyalni. *Héderváry* és *Justh* között a választói jog tekintetében nemsokára ferencia van. Egyetértéssel ugyanis a választók számában, továbbá az egyenlő és titkos jellegben. *Héderváry* ugyanis nem fog visszatérni a pluralitásra. A választói jog törvényét 1913 őszére tüntetik tárgyalásra.

Az osztrák és magyar kormányban remélik, hogy a béke meglesz.

Budapest, február 8.

Ma *Návay* Lajos felkereste *Justh* Gyulát akinek a következőket mondta:

— Híve vagyok az általános községenkénti választói jognak.

Návay csupán a titkost hallgatta el.

Nagyvárad város közgyűlése.

Letárgyalták az összes ügyeket.

Nagy-Várad város törvényhatósági bizottsága tegnap békés hangulatban volt s így fél 8 órára az összes kitűzött ügyeket letárgyalták.

Mindjárt a közgyűlés elején tárgyalták azon indítványt, hogy a város feliratban támogassa az állami és megyei tisztviselők kérvényét, amelyben Nagy-Várad városát a mostani sérelmes III. lakbérosztályból a II. lakbérosztályba helyezték. Egyetlen bizottsági tag sem volt az indítvány ellen, mert mindnyájan érezték, hogy sérelem esett az osztályozással Nagy-Váradon s közvetlenül az állami tisztviselőknél, mivel ma Nagy-Váradon olyan magasak a lakberek, mint akár a fővárosban s ha teljes igazságot akarnának követni, bátran az I. lakbérosztályba lehetne Nagy-Váradot sorozni.

Hosszabb vitát keltett még a réti községi polgári iskola elhelyezése és ezzel kapcsolatban az ottani elemi iskolára vonatkozó tanácsi javaslat, melyet különben a többség le is szavazott.

A közgyűlésen *Hlatky* Endre főispán elnökölt. A törvényhatóság tagjai közepes számmal voltak jelen.

A megnyitás után a polgármester havi jelentését mutatták be, amelynek fontosabb adatait már közöltük.

A jelentés kapcsán felszólaltak *Weiss* Lajos és *Fried* közvilágítási és köztisztasági műzériák miatt. A polgármester megayugtató válasza után áttértek a kitűzött ügyek tárgyalására.

A tisztviselők lakbére.

Dr. *Hoványi* Géza és társai indítványozták, hogy Nagyvárad városa irjon fel Nagyváradnak a III. lakbérosztályból a II. lakbérosztályba soroztatásért.

Dr. *Hoványi* Géza szólalt fel az indítvány mellett. Az egész város érdeke, hogy Nagyvárad a II. lakbérosztályba soroztassék. A mai állapot sérelmes az egész tisztikarra. Ez nem pártkérdés és a város minden lakosa egyetért, hogy a sérelmek reperáltassanak. Feliratban, vagy küldöttség útján pártolják a tisztviselők kérelmét.

Szokoly Tamás elfogadja az indítványt. Rámutat, hogy a koalíció azért nem tudott segíteni Nagyváradon, mert a háztulajdonosok eltagadták a házbéreket. Ő és a polgármester dolgoztak ebben a kérdésben s most hiszi, hogy a megváltozott adatok folytán eredménye lesz a felterjesztésnek.

Egyhangulag elfogadták az indítványt s a feliratot küldöttség viszi fel a miniszterhez.

Tudomásul vették a kereskedelmi miniszter leiratát a Nagyváradon felállítandó felső ipari szakiskola ügyében.

Hasonló szellemű feliratban pártolják Szatmármegye közönségének az elhagyottá nyilvánított 7 éven felüli gyermekek gondozási költségeinek viselése tárgyában, — valamint Szepesmegye feliratát a tanítói kar helyzetének javítása érdekében; valamint az állami tisztviselők pancsovai körének memorandumát az állami alkalmazottak drágasági pótléka ügyében.

A pecegödör tisztítási szabályrendeletet

némi vita után az ügyet kiadták a jogügyi bizottságnak.

A Párispatak beboltozásának kérdésénél egyes telektulajdonosokkal nem sikerült a békés megegyezés, miért is a tanács javasolja, hogy ezekkel a háztulajdonosokkal szemben a kisajátításra nézve kérjenek a kereskedelmi minisztertől engedélyt. A tanács javaslatát elfogadták.

A Melocco cég az új vízvezetési telepen végzett munkák után többletmunka címén 117347 koronát követel. A tanács a követelést jogtalannak tarja s annak elutasítását javasolja.

Elfogadták a tanács javaslatát.

Nem államosítunk!

A tanács előterjesztést tett az olasz községi polgári fiúiskola fejlesztése folytán szükséges ideiglenes tanterem felállítására, annak végleges elhelyezése és az olasz széles-utcai községi elemi iskola államosítása iránt.

Sulyok István szólott először a kérdéshez. Ellenzi az államosítást, mert ezuttal nem látja annak szükségét és célszerűségét. Az igazgatói lakás átalakítását sem helyesli. A tanács javaslatának elvetése mellett indítványozza, hogy a mai helyzetet tartsák fenn.

Schwarcz Izidor anyagi szempontokból ellenzi a tanács javaslatát. Az igazgatói lakás tanteremre nem alkalmas, mert alacsony, a felemelés pedig sokba kerül.

Rimler Károly szívesen levonná az egész kérdést a napirendről, de nem halasztható a dolog. A polgári iskolának egész elhelyezéséről gondoskodni kell. Fejtesse a kérdést s védi a tanács javaslatát. Ha az állami iskolát a Réten kibővítik, elég lesz hosszú időre téve a szükségnek. A hegyen csak 1—2 osztályú vegyes iskolát állítanak s ezek nem konkurálnak a városban levő iskoláknak. Az elemi iskola 6 terme teljesen megfelel a polgári iskolának. Továbbfejlesztésnél emeleltre kell emelni. Pénzügyi szempontból véve a dolgot ha a 4 elemi osztályt átveszi az állam, évi 9000 korona tehertől szabadul a város.

Dr. *Vaszkics* Gyula öt évvel ezelőtt már megmondta, hogy helytelen ott az iskolák tömeges elhelyezése. Az államosítás esetén a város az eddigi kiadásoktól nem szabadul meg. De célszerűbb lenne áthelyezni ezen iskolát a hegyre. A polgári iskola fejlesztése halasztást nem tűr.

Dr. *Thury* László az iskolaszék kívánságát ecseteli. Ha a jelenlegi állapot tartatik fenn, nem lesz helyiség a polgári iskolának. Hatalmazzák fel a tanácsot, hogy bérlet útján gondoskodják helyiségéről.

Gábel Jakab az államosítás mellett érvel, a város pénzügyi szempontjából.

A többség a tanács javaslatát elvetette s az iskolaszék javaslatához képest utasították a tanácsot, hogy bérlet útján gondoskodják a polgári iskola III. osztályának elhelyezéséről.

Dr. *Várady* Odön és *Baróthy* Pál indítványai felett, hogy egyes tisztviselők fizetését emeljék fel, — napirendre tértek.

Dr. *Adorján* Emilnek az általános fizetés-rendezésre vonatkozó felebbezését a tanács visszautasítani javasolja.

Többek hozzászólása után a tanács javaslatának mellőzésével, a felebbezés felterjesztését határozták el.

A lóbus privilegiuma.

Előterjesztést tett a tanács, hogy *Stolcz* Henriknek lóbus vágóhid és lóbus mészárszékre kizárólagossági jogot adjon a törvényhatóság 3 évre.

Stolcz Henrik külön beadványban kéri, hogy az előbbi tanácsi határozathoz képest 6 évre adják meg a kizárólagossági jogot, mert csak ez esetben hajlandó a vállalatot megkezdeni.

Pásztor Ede a 6 évi kizárólagossági jog megadását indítványozza. *Stolcz* Henrik esetleg per útján is érvényesítheti a már megadott jogot.

Dr. Adorján Emil a 3 vagy 6 évhez nem szól, de arra garanciát kíván, hogy egy évben mennyi ideig szünetelhet a lóhus kimérés, pl. egy évben legfeljebb 45 napig szünetelhet más-ként, elveszti a monopóliumot. Továbbá határozzák meg, hogy bizonyos idő alatt hány lovat köteles vágni. A 3 évet fogadja el s megjegyzi, hogy az illetőnek semmi jogorvoslata nincs a várossal szemben.

Dr. Friedländer Samu helyesli a megszorításokat. A dologban valóságos licitációt rendeztek s Stolcz volt a legolcsóbb s már 6 évi kizárólagossági joggal bíztatták, s így rendezkedett be, tehát valóságos megcsalása volna, ha most csak 3 évre adnák meg.

Rimler Károly felveti, hogy a vállalkozónak kellett volna vágóhidat felállítani, de ezt a költséget a város magára vállalta; fogyasztási adót sem szednek a hus után. A tanács nem ha ározott 6 évre. Stolcz semmi jogot nem szerzett. A tanács javaslatát ajánlja elfogadásra.

Balogh Döme a monopólium ellen van s a tanács javaslatát fogadta el.

Weisz Lajos a tanács köteletségének tartja, hogy a lóhus kimérést behozza. A város nem hozott nagy áldozatot, de a vállalkozónak be kellett rendezkedni. A 3 év kevés, hogy munkája gyümölcsöt hozzon. Ha ez nem vállalja el a 3 évet, más vállalkozó nem lesz.

Dr. Medvigy Gábor szerint ma már lejárt a privilégiumok kora. A szegény nép részére gondoskodni kell olcsó élelmiszerekről, de a vállalkozót más szempontok vezetik. A város nem állíthatja fel a vágóhidat, s a vállalkozó uttörő munkát tett. Ellenszolgáltatásul elég a 3 év s ha akkor is szükség lesz az uttörő munkára, újból meg lehet a kizárólagosságot hosszabbítani. — A tanács javaslatát fogadják el.

Többek hozzászólása után a 3 évi kizárólagosságot fogadták el, az Adorján Emil pótlásával együtt.

Interpelláció.

Ezután az interpellációra tértek át.

Balogh Döme a csatornaadó kivetésénél kifogásolja, hogy a tanács nem teszi közhírré hogy ahol a csatorna le van fektetve, a lakók kötelesek a csatornaadót fizetni.

Lukács Ödön felvilágosította az interpellálót. Az adófizetés kötelezettsége meg t hirdetve több ízben.

Az interpelláció után folytatták a még hátralevő ügyek tárgyalását.

A közgyűlés ezután 1000 koronát szavazott meg aviatikai célra s a polgármesterre bízzák az összeg hovatfordítását.

A mézhomoktégla használatát a tűzrakatanya kibővítésénél engedélyezte a közgyűlés.

A magyarországi hírlapírók nyugdíjintézte részére 2000 koronát szavaztak meg.

A lakás- és élelmiszerbizottság tagjainak öttel szaporítására vonatkozólag a szabályrendelet módosítását a jövő ülésre tűzték ki, ezuttal pedig Pelle Jánost beválasztották a szakbizottságba.

A hátralevő apróbb ügyek letárgyalása után este fél nyolc órakor a közgyűlés véget ért.

Teszler Simont letartóztatták.

Játékszobából az ügyészségre.

Teszler Simon azok közé a kereskedők közé tartozik, akik már nem egyszer usztak a csődben, azonban minden alkalommal szerencsésen ki kerültek a bajból. Legutóbb Teszler ezelőtt három hónappal jelentett fizetési képtelenséget. Ez már éppen a harmadik eset, mikor Teszler e bajba jutott. Eddig minden egyes esetben kiegyezett a hitelezőkkel, akik rendezték is a dolgot. Teszler azonban nem okult az előzményeken és újból bejelentette a fizetési képtelenséget.

Teszler Simon most újból tárgyalni kezdett a hitelezőkkel, kiknek igen kedvező feltételeket kínált fel. A hitelezők azonban egymásután utasították vissza az ajánlatokat. A hitelezők Teszler ellen megtették a királyi ügyészségen a feljelentést.

Az ügyészségen megindult a vizsgálat, melynek során gyanusnak tűnt fel Teszler bukása és a kereskedő ellen folyamatba tették a büntügyi eljárást. A Teszler ügyben tegnap váratlan fordulat következett be. Az ügyészség ugyanis oly súlyosnak találta az ügyet, hogy szükségesnek látta Teszler letartóztatni s tegnap megkereste a nagyváradai büntügyi osztályt, hogy *Teszler Simont tartóztassák le.*

Jánossy Gyula a büntügyi osztály vezetője nyomban az ügyészség intézkedése után a közgyűlési terembe ment, mert abban a tudatban volt, hogy Teszler még mindig mint virilis szerepel a törvényhatóságban. Teszler azonban, mert csődben van, már három hónappal ezelőtt törölték a virilisek névsorából s így Jánossy nem is találta meg. Ekkor parancsot adott a detektíveknek a kapitány, keressék fel a kereskedőt és tartóztassák le.

Teszler előbb a lakásán keresték, azonban ott Vass Károly detektív azt a felvilágosítást nyerte, hogy Teszler a Feketesas kávéházban van. Vass ezután a Feketesasba ment, ahol Teszler egy külön játékszobában meg is találta.

Teszler többedmagával volt a szobában ahol tiltott szerencsejátékokat játszottak. Vass kerülni akarván a feltűnést, Teszler egy pincérral kihívatta a játékszobából. Teszler ki is jött.

Vass detektív azonnal megszólította a kereskedőt:

— Kihozta minden pénzét a szobából!

— Ki.

— Azért, mert utasításom van, hogy önt *letartóztassam* az ügyészség rendelete alapján. Felhívom, kövessen a rendőrségre.

Teszler, ugylátszik, nagyon kellemetlenül érintette a dolog és erélyesen tiltakozott a letartóztatás ellen.

Végre is látva, hogy a tiltakozás mit sem használ, követte a detektívet a rendőrségre, ahol Jánossy Gyula rendőrkapitány helyettes ismertette vele az ügyészség határozatát. A letartóztató végzés felolvasása után Teszler átkisérték az ügyészségre, ahol őrizet alá vették.

Potoczky gróf gyilkosát keresik Biharmegyében.

A lembergi helytartó gyilkosának sikerült a reáért büntetés elől megszöknie. A gyilkost most az egész monarchia területén körözik. Az eddigi vizsgálatot a legnagyobb titokban vezették, mert az a meggyőződése volt a hatóságoknak, hogy a gyilkost még sikerülni fog a fogház székhelyén elfogni. Ez a remény azonban nem vált be, mert később kiderült, hogy a gyilkos Siczinszky Mirosláv nem alkalomszerűleg szökött meg, hanem jó előre elkészített terv szerint. A szökésben ugyanis több bűntársa volt, akik lehetővé tették, hogy a feyenc saját ruhájában jusson ki a fogházból.

A feyenc azóta mintha nyoma veszett volna, úgy eltűnt. Most a stanislanui cs. és kir. kerületi kapitányságtól bizalmas leirat érkezett Biharvármegye főispánjához a gyilkos kézrekerítése dolgában. A leirat szerint Siczinszky János András, Mirosláv feyenc, ki a lembergi cs. és kir. országos esküdtbiróságnak 1909. évi április 17-én hozott ítéletével a gróf Potoczky helytartón elkövetett gyilkosság miatt 20 évi nehéz börtönbüntetésre lett ítélve, az ottani cs. és kir. fogházból polgári ruhában megszökött.

A gyilkos 24 éves nőtlen gör. kath. vallású, III. éves bölcsészet hallgató. Termete közép, testalkata erős, arca hosszas, homloka középnagy, haja sötétszőke, szemöldöke sötét, szemei barnák, bajusza borotvált. Beszél németül, ruthénul és lengyelül. E személyleírás alapján a kerületi kapitányság arra kéri a főispánt, hogy a kerületén levő rendőrhelyiségek útján a gyilkos kutatását rendelje el és megatartás esetén tartóztassák le és szállítsák át az osztrák rendőrhelyiségeknek.

A gyilkoson kívül a kerületi kapitányság egy tanítójelölt vagy esetleg már tanító letartóztatását is kéri. A tanítót *Turjanicsza* Jánosnak hívják. A tanító abban a gyanuban áll, hogy a szökésről tudomással bírt, sőt állítólag a gyilkosnak saját házában ad menedéket.

A főispánhoz intézett átirat alapján a vármegye alispánja tegnap elrendelte az egész vármegye területén a gyilkos kutatását. Hír szerint a gyilkosról ugyan senki sem tud Biharban semmit, de Turjanicsza János tanítónak ismerősei vannak, akik esetleg tudhatnak a tanítóról.

* **A miniszter elismerése.** A vallás és közoktatási miniszter leiratot intézett Nagyvárad városához, amelyben elismerését fejezi ki a városnak azért, hogy az iparoktatás terén jelentős lépést tett s elismerése ielétül az ipariskola segélyét az 1910. és 1911. évekre felemeli évi 12 ezer koronára. Kitetésbe helyezi továbbá, hogy jövőre magasabb államsegélyt ad, ha a város az ipariskolát felépíti, vagy kelő helyen elhelyezi.

A legszebb

estélyi és bálipőők

MOSKOVITS Bémertéri fióküzletében.

Szabott gyári egységáruk.

Telefon 687

Telefon 687.

UJDONSÁGOK.

* **A velencei zárda halottja.** Gyászt öltött az irgalmas nővérek váradvelencei zárdája. Könnyes szemmel, zokogó szívvel veszik körül sz. Vince leányai elhunyt főnöknőjük — *Grünész* Piroska Klára — hideg testét. Az elhunyt főnöknő 1849 szept. 27-én született Bécsben. Előkelő művész-családból származott. Edes atyja, *Grünész* Ede, nagy hírnévre tett szert, mint művész szobrász. Faragta a hideg márványtömböket, lelket lehelt bele. Nem volt kontár, hanem előkelő művész; nem feledkezett meg lelkéről; véste bele az örök ideált, Krisztust. Isten gondolatai szerint nevelte 9 gyermekét. Három leányát sz. Vince kertjébe ültetett. Mind a hárman már az örök hazában dicsérik az Urat. Egy fia tanár a bécsi akadémián, másik kereskedő. *Grünész* P. Klára 1871-ben hagyta el Grácban az anyaházat. Mint iskola nővér Bécsben, majd Grácban működött. 1879-ben lett a váradvelencei zárdába helyezve, mint főnöknő s azóta itt munkálkodott. Előjáró volt; s előljárt, mint ragyogó példa. Jómódu uri családból származott s mégis vigszívvél végezte a legalacsonyabb szolgáló munkákat is. Ugy bánt a rájuk bízott irgalmas nővérekkel, mint édesanya gyermekeivel. »Vigak legyetek« — mondotta — »mert a jókedvűt szereti az Úr«. Siratják is, mint a hogy a gyermek szokta siratni édes anyját. Betegségét a legnagyobb megnyugvással Isten kedves szent akarata viselte. Rövid szenvedés után február 8 án éjjel egynegyed 1 órakor a mennyei vőlegénye magával vitte kedves leánya lelkét. A temetési szertartást *Fotser* Antal felszentelt püspök fogja végezni teljes segédlettel. Szombaton, 10-én d. e. fél 9 órakor lesz a háznál a beszentelés, 9 órakor a váradvelencei templomban sz. miseáldozatot fog bemutatni az elhunyt lelke üdvéért a püspöki helynök s utána kiviszik a váradvelencei temetőbe.

* **Ujabb kaszárnya építése.** Nagyvárad város mérnöki hivatala beterjesztette egy kisebb laktanya vázlatát, amelyet egy később meghatározandó telken építene a város, a jelenleg a vármegye tulajdonában levő 1. huszárezred pótkeretének elhelyezése céljából. Az építés 270.133 koronába kerülne s évenként 15.000 korona bért kapna érte a város.

* **Dr Kugler József budapesti ügyvéd.** A budapesti ügyvédi kamara most közli, hogy dr *Kugler* Józsefet, néhai *Kugler* Albert nagyvárad vaskereskedő fiát a budapesti ügyvédek lajstromába bejegyezte. Az új budapesti ügyvéd irodája VIII. József-u. 4 sz. alatt lesz.

* **Kinevezés.** A nagyvárad kir. ítélőtábla elnöke *Kállay* György ügyvédjelöltet díjas joggyakornokká nevezte ki.

* **Ki fizesse a szalárdi járda költségeit?** A szalárdi képviselőtestület határozatilag mondta ki, hogy a község utcáin járdákat készített. A járdaépítés 34000 koronába kerülne. Ezt a költséget a testület a község minden egyes lakójára adóba vetette ki. A határozatot tegnap a szalárdi lakosság nagyrésze megfélembeste. A felebbezők arra kérik a vármegyét, hogy a költségeket ne minden lakóra, hanem csak a háztulajdonosokra vessék ki.

* **Az alkohol áldosata.** Tokai Bálint Hármas-utca 15. szám alatti lakoson az alkohol mérgezés tünete mutatkoztak. Bezállították a biharmegyei kórházba.

* **Halálozás.** Mint részvétellel értesültünk, özv. *Martinek* Mihályné, szül. *Orovetz* Erzsébet tegnap délelőtt életének 71-ik évében meghalt. Az elhunyt temetése 10-én d. u. 4 órakor lesz a Szaniszló-u. 56. sz. házából.

* **Megmentett egy vonatot a Körösbe zuhanástól.** Az élesdi hegyekről leözönlő hóvihár annyira megárasztotta a Sebes-Körözt, hogy a víz mindent elsodort ami útjába került. Tegnap kevésbe mult, hogy egy vonat teljes személyzetével és rakományával együtt az áldozata nem lett a sebes folyónak. A szerencsétlenséget egy paraszt fiu akadályozta meg egy hideg tüdő árán. Nevezetesen az élesdi erdőiparvasut egyik vonatjának az Élesd közelében lévő fahidon kellett volna keresztül mennie. A hid a Körös felett épült. A víz tegnap reggelre előntött mindent, úgy hogy a hid közelében sem látszott ki a sínpárból semmi. Mivel pedig a vonat a vízben lévő síneken akadálytalanul haladt, a vonat vezető azt hitte, hogy a hidon is keresztül juthat. A véletlen folytán a vonat előtt egy paraszt fiu ment, aki az iparvasut hidján át akart jutni. Alig lépett azonban a párról le mikor egyszerre elveszítette a talajt lába alól és a sebes vízbe zuhant. A vonat természetesen azonnal megállt és a vonat személyzete a kis fiu kimentésére sietett, ami sikerült is a kis fiúnak egy kis náthán kívül semmi baja se történt, a vonat pedig vissza fordult és a személyzet jelentést tett a dologról a vezetőségnek. Megállapították, hogy a víz az iparvasut hidját teljesen elsodorta s ha a fiu nem megy a vonat előtt, borzalmas katasztrófa köve tkezett volna be.

* **Tűz.** Tegnap éjjel Helyi László Kossuth Lajos-utcai zsák és ponyva kereskedésében tűz ütött ki. A tüzet a Moskovits-féle cipőgyár éjjeli őre vette észre s azonnal jelentette a tűzoltóknak, akik ki is vonultak s a tüzet még idejekorán eloltották. A kár nagysága még nem volt megállapítható. A tűzvizsgálat során megállapították, hogy a kémény ajtaján egy szikra kipattant s a közelben lévő spárgatómeget lángra lobbantott.

* **Üngyilkosság.** Döry Gizella, a Bonbonier-szinpád énekesnője tegnap délelőtt 11 órakor üngyilkossági szándékból felvágta jobbkezének ütőerét. A mentők sebeit bekötötték és beszállították a biharmegyei kórházba.

* **A Székelyhid—nagyítai vasut közgazgatási bejárása.** A Gerster-Magyar-Szunyogh mérnök-vállalkozók által tervezett Székelyhid—nagyítai h. 6. vasutvonalnak szerdán és csütörtökön volt a közgazgatási bejárása. Jelen voltak: A kereskedelemügyi minisztérium részéről dr. Halász László miniszteri tanácsos, dr. Duleszky Alfréd műszaki főtanácsos; a cs. és kir. közös hadügyminisztérium részéről: Putz József százados; a földmívelésügyi minisztérium részéről Heeger János kir. segédmérnök; a m. kir. vasut és hajózási főfelügyelőség részéről: Hieronymi Pál felügyelő; a m. kir. államvasutak részéről: Eckstein Márk főfelügyelő, Radó József felügyelő; Judik József felügyelő, Grósz József felügyelő, Berényi Béla mérnök, Margulit Kálmán ellenőr; Biharvármegye közönsége és közgazgatási bizottsága részéről: Fráter Barnabás alispán, Wallner Odön megyei főügyész, Varró Domokos műszaki tanácsos, Debrecen sz. kir. város részéről Uhlarik Béla bizottsági tag, Aczél Géza városi főmérnök; a bihari h. 6. vasut r. t. részéről Straner Camilló főmérnök, a debrecen—nagyvárad h. 6. vasut r. t. részéről Kovács Adolt főfelügyelő, dr. Dobó László titkár, Gerster Béla mérnök. A bizottság kedden délután Nagyváradról Debrecenbe utazott s onnan szerdán reggel ment

ki Nagylétára, ahol megtörtént a vonat Almosd és Nagyléta közötti részének a bejárása. Csütörtökön Székelyhidon folytatta a bizottság a vonal székelyhidi és bagaméri részének a bejárás munkáját. A tervek-t a bizottság kifogástalanoknak, az érdekeltségek pedig az új vasutat mindentűt a legnagyobb örömmel fogadták.

* **Csődület.** Az ember nem is gondolná, hogy mennyi tétlen, munkanélküli ember csatangol az utcán, úgy délután 3 óra tájban. Mi, a lihegye szaladgáló szegény riporterek ezekre a kényelmes, céltalanul kóválygó emberekre vagyunk a legdühösebbek.

Rohansz a hidon s ha beléjük ütközöl, akkor, előbb bárgyun megállnak, lassan oldalra fordítják a megelégedett arcukat, jól megnéznak s csak aztán kuzódnak egy kissé előbb az utadból, mikor már dühödben ordítod a pardonokat.

És mi sem természetesebb, minthogy a hidon van mindég a legtöbb ilyen könnyelmű és bámolni kész ember. A hidon, ahol legnagyobb a forgalom és legjobban összeszorulnak az emberek.

Tegnap egy gyerek elkezdett lefelé nézni a hidról a szennyes, sárga vízre. Két perc múlva már örülten csöngetett a Velence felől jövő villamos, mert nem tudott fölmenni a hidra a nagy csődülettel. S mikor megkérdeztem a gyereket, hogy mit nézett, nevetve mondta:

— Gesztenyehajat dobáltam a Körösbe s azt néztem, hogy a víz milyen gyorsan viszi tovább.

Ma délután tarka falanx tartotta megszállva az egész baloldali járdát. Ügyvédek, hivatalnokok, apró rikkancsok, favágók fűrészszel és kecskeléssel, cipőgyári munkáslányok, hordárok és most felkelt kávéházi zenészek tolongtak a rács mellett és meredt nyakkal bámultak fölfelé.

Es a tisztességes, siető polgárok kénytelenek a sáros utra lekerülni, ott jobbra balra ugrálni és tojástáncot járni a száguldó kocsik és kényelmesen terpeszkedő pocsoltyák között. Mintha a hid éppen arra való volna, hogy onnan panorámát élvezzenek az emberek!

Pedig nem volt valami nagy szenzáció, de az is igaz, hogy rendőr sem volt, aki egy kis rendet csinált volna. Annyi volt az egész bámolni való, hogy a Leszámitolóbank egyemeletes házában egy bádogos legény betett a csatornába egy új könyöksövet. A padlájába megerősítette a kötéllétrát s az ingó létráról igazította be az új csövet.

Es a tömeg hihetetlen élvezettel kísérte minden mozdulatát. Mikor a bádogos legény ledobott egy kis kalapácsot az egész tömegnek fölesillant a szeme.

— Ni, elejtette a kalapácsot! Vajjon nem esik le ő maga is? . . .

Es kitartó türelemmel, szinte bántó tolokással és nyíltsággal várják az egyedüli érdekes dolgot:

— Hátha leesik?

S az a legszomorubb a dologban, hogy több intelligens ember volt itt együtt, mint sok irodalmi, vagy művészeti előadáson.

* **Halál a korcsmában.** *Zsuné* Demeter harangmezői lakos bement tegnap délután özv. *Wallerstein* Jónásné korcsmájába, hogy ne kelljen neki az uton a havat hordani, ahova az előljáróság rendelte ki. A korcsmában állandóan hajtogatta:

— A vizet még a csizmamban sem szeretem. Amint csöndesen pálinkázott a munkakerülő, egyszerre lefordult a székről, s mire már a közelállók hozzászaladtak, megvált halva. Az ügyészség elrendelte a hullavizsgálat megtartását, s annak foganatosításával dr

Kassay Kálmán járásorvost bizta meg. Az orvos a helyszínére kiszállván, a pálinka nagyfokú évezetétől brállott szívszéhhűdést állapított meg a halál okául.

x Nincs itt a vadászat!! Megkezdődött a tilalmi időszak, de az igazi vadász most már fokozott buzgalommal irtja a ragadozó vadakat s ha kellő sikert akar elérni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezzze be szakembertől. Továbbá a legalkalmasabb idő a fegyverek teljes rendbehozására most van, míg a szalonkázás meg nem jön, tehát mindenkinek saját érdeke, hogy fegyvere rendben legyen mire újból szüksége lesz rá. A legelőkelőbb fegyvergyárosok fegyverei állandóan nagy választékban kezesség mellett található LADÁNYI JÓZSEF puskaművesnél, Nagyvárad, Rákóczi-ut, Moskovics palota. M. kir. lőporáruda. Telephon 269. — Tanoncz felvétetik.

x Szép imakönyvek, ifjúsági iratok, mesés könyvek, képeskönyvek, levélpapírok nagy választékban érkeztek Benkő Arthur könyv- és papírkereskedésének. Pallay Lexikon teljes 18 kötetben olesón Rákóczi-ut 54. szám. TELEFON 870.

Tisztelettel értesitem Nagyvárad város és Biharmegye nagyérdemű közönségét, hogy az **1792-ik évben alapított**

ékszer-, arany- és ezüstmű
üzletemet f. év február havában

teljesen **ujjonnan berendezve** s a legkényesebb igényeknek megfelelő áruval felszerelve

a Bémer-téren nyitottam meg

az ujonnan épült özv. Kolosváry Sándorné házában. — Jutányos árak, szolid kiszolgálás, óriási választék. — Kérve a nagyérdemű közönség nagybecsű pártfogását. — Tisztelettel:

Kolosváry Sándor,

ékszerész, arany- és ezüstműves.

ÓVÁS.

Óvakodjunk a selejtes kézi munkáktól, Bóvíl árut ne vegyen, mikor

ujat és szépet

nálam az elismert olcsó áron szerezhethet be.

TÁTRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Figyeljünk a czégre.

A nagyérdemű közönség tudomására hozom, hogy gyáramban **egy elsőrangú művezetőt alkalmaztam** s így butorgyáram fokozottabb mérvben és figyelemmel fogja a vevőközönség igényeit kielégíteni. **Műipari tervezetek szerint jó anyagokból, jó munkát szolgáltatok mérsékelt szabott árak mellett.** A gyár, a hol minta szobákat rendezek be, közvetlenül veszi föl a megrendeléseket. **Telefon 279.** Tekintettel arra, hogy az üzletvezetést a gyári üzem mellé osztottam be, a Rákóczy-uton levő butoraktárt megszüntetem és ez okból az összes kész butorokat leszállított szabott áron eladom, a mire a t. vevőközönség figyelmét fölhívom.

Kiváló tisztelettel

Rimanóczy Kálmán.

x Triósti kávépiac Nagyváradon.

A kávé olcsóbb lett! Aszódi Kossuth-utcai kereskedő tudósítása. A már országosan ismert Aszódi 8 féle zamatu pörkölt kávéja, mely a legjobb és és legolcsóbb, frissen és meleg állapotban áll a nagyközönség rendelkezésére. Ára 1 kilo 4 kor. fél kilo 2 kor. negyed kilo 1 kor. Motorüzemű pörkölés és darálás.

Vas és rézűtő
GYÁRI TAKTÁRI

Székrenyőgy. 3 matraccaal 20 korona
Sodronnybetét 10 korona
Rézkarniss 4 korona
Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható
Kohn Adolf
vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Leányvásár.

Szombat: Leányvásár.

Vasárnap d. u.: Hamlet, a dán királyfi este: Leányvásár.

A Leányvásár. Taposó diadalutban, a nagyközönség egyre fokozódó tetszése mellett föltétlen biztossággal tart a szezon legpompásabb magyar operettje a Leányvásár az első jubileum felé. Ez a darab, amely mindenütt, az ország határain kívül is világsiker, Nagyváradon jóidőre utólréhetetlen előadás sorozatban hálálja meg a színház áldozatkészségét és vakmerő költekezését. A Szigligeti-színház igazgatója éppen most lépett tárgyalásba Jacobival, a darab világhírré kapott szerzőjével, hogy vállalja el valamelyik jubilaris előadás zenekari vezetését. A szerzőt persze tíz-busz elsőrangú vidéki színház ostromolja ezzel a kérelemmel. Nagyváradon e hét végéig szakadatlanul megy az operett, ekkor helyt ad pár bemutatónak, aztán ismét átveszi az uralmat a műsor felett.

Hamlet, a dán királyfi Vasárnap délutáni előadás meg nem keltett fel ekkora érdeklődést, mint a mostani. A Szigligeti-színház nemes intenciókkal vette mostanában elő a dán királyfiu gyönyörű romantikus drámáját és a drámából Tóth Elek, meg a többi szereplők finom kidolgozása kasszadarabot csinált. Eddig három nagyon mely hatásu estén keresztül került színre, most a délutáni közönség élvezheti végig teljesen a repriz szereposztásában.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Február 10. Nemzetközi jelmezeztély a Vigadóban.

Február 10. Postások bálja a Kereskedelmi Csarnok disztermében.

Február 17. A Tiszti kaszinó szálló estélye.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

Fritz Kreisler.

Van a hegedűművészetnek vagy egy fél-tucat óriása, akik telemekedtek a tökéletesség oly magas fokára, hogy már nem lehet megmondani, melyik nagyobb közöttük. Ezek egyike Kreisler is. Nagy művésznél már nem szoktuk megcsodálni a technikai készülttséget, hiszen anélkül nem lehetne művész. Kreisler technikája azonban olyan meglepő, hogy már szinte boszorkányosnak mondható. Csodás zengésű hangszere a legnagyobb nehézségeket a legnagyobb könnyűséggel győzi le, tempói szédítők, futamai kristálytiszták s játéka olyan férfias, erőteljes és határozott, hogy minden hangjában a művész nyugodt öntudata tükröződik vissza. Flagelettjai, akkordváltozatai oly biztosak, mintha mindig elemi könnyűségű darabokat játszanék.

Műsorán tulnyomóan a régi román szerzők szerepeltek gyönyörű darabjaikkal. Először Händel D. dur szonátáját játszotta, utána Pugnani jellegzetes Praeludiumát, majd Bach magánhegedűre írt Allemande Double-ját, mind a legnagyobb tökéletességgel. Martini Andantinoja, Couperin Chanson Louis XIII-ja, Dittersdorf Scherzoja, Francoeur Sicilienneje és Tarlini Variatíói következtek elragadóan szép előadásban. Utolsó számul két régi bécsi táncdarabot egy saját szerzeményű Capricet s végül Paganini, huszonegyedik Caprice-ét játszotta fenomenális hatással. Rádásul Dvoráktól és Csajkovszkytól játszott egy egy darabot.

A közönség nagy lelkesedéssel tapsolt a nagy művésznek. *Dr. K. J.*

EGYESÜLETEK.

Jóváhagyott alapszabályok. A Vas-kohi Athletikai és Sport-egylet alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

Igazságszolgáltatás.

A gáborjáni bűnpör befejezése.

— Az ügyész elejtette a vádat. —

Végre három napos tárgyalás után tegnap teljesen befejezést nyert a gáborjáni bűnpör. A Kuria ítélete alapján megtartott újabb esküdtszéki tárgyalás a tizenhárom vádlott ellen nem tudott semmitéle bizonyítékot felmutatni. Körülbelül hatvan tanut hallgattak ki a tárgyalás folyamán, akik azonban nem szolgáltak terhelő adattal a vádlottak ellen. Tegnap délelőtt azután váratlan fordulatot vett az ügy. A délelőtti tárgyaláson került volna a sor perbeszédre. A vádbeszéd helyett azonban Vattay kir. ügyész kijelentette, hogy mivel a tizenhárom vádlott ellen terhelő bizonyíték nem került fel és így nincs mire alapítsa a vádját, a vádat mindannyiuk ellen elejti. Ennek alapján a bíróság az eljárást megszüntette. A gáborjáni szenzációs bűnpörnek ez a befejezése általában meggyugvást keltett.

SPORT.

A Nagyváradi Athletika Club tegnap este fél 9 órakor tartotta az idei első választmányi ülését a Bihari Vivókab helyiségében Jónás Emil elnöke alatt. A választmány a szezon folyó ügyeit tárgyalta.

NYILTTÉR.

Főraktár: IFJ. ULMANN IZIDOR és FIAI cégénél.
Telefon 253.
és IFJ. POPPER JOZSEF cégénél. Telefon 120.
Kapható minden nagyobb fűszerüzletben és vendéglőben.

TÁVIRATOK.

Hat év egy emberéletért.

Karánsebes, febr. 8.

(Saj. tud.) Az esküdtbíróság ma Bisztrán Simon és Ladami Istvánt bűnösnek találták abban, hogy barátjukat Lacku Pétert megölték. A bíróság a gyilkosokat hat évi fegyházra ítélte.

Megszökött szerelmesek.

Szabadka, febr. 8.

(Saj. tud.) Kurc Lipót szabadkai vállalkozó 18 éves René nevű leánya édesatyja pénztárából 3000 koronát vett ki és egy Gáspár Zoltán nevű építési rajzolóval megszökött. A szerelmesek Belgrád felé menekültek, azután utközben valahol kiszállottak és így a rendőrség nem akad nyomukra.

Meggyilkolt gazda.

Brassó, febr. 8.

(Saj. tud.) Brassó utcáján ma 6-7 óra között ismeretlen tettesek megtámadták Moldován János 68 éves gazdálkodót és 12 késszurással megölték. A csendőrség egy Bardu Zahari nevű embert tartóztatott, mert erős a gyanu, hogy az egyik tettes ő volt.

Uj francia-olasz konfliktus.

Róma, febr. 8.

Itteni mai reggeli lapok hírt adtak, hogy Modolena körül újabb összeütközés volt az olasz flotta és egy francia ágyunaszád között. A Lansquene francia hadihajó manővrozás közben kétszáz méternyire közeledett a kikötőhöz s mikor ezt az olasz ágyunaszádok észrevették, a vezető hadihajó jelt adott a francia naszádnak a megállásra. A Lansquene azonban tovább haladt, mintha nem

látta volna a zászlójelt. Ekkor az egyik olasz hadihajó vaktöltéssel három lövést tett s miután ez sem bírta megállásra a francia naszádot, az olasz hadihajók egyikéről ágyugolyóval lőttek a francia hajóra. A löveg közvetlenül a Lansquene orra előtt csapott le a tengerbe és a francia hadihajó megállott.

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Írta: Schmidt Amália. — Fordította: N. M.

(Folytatás) 53

— Elment az eszed? fiu! — kiállt a báró. — Azt hiszed, hogy egyszerre csak itt termek, mint valami komédiás atya és egy megható jelenet közben összeadlak sohajzó szépeddel, mint valami bolond?

Azt hiszed, hogy én nem tuoom, mit akarok? Ilyesmire álmodban se gondolj!

Ha, mint józan ember, az én tanácsom szerint cselekszel, akkor én is atyailag bánok veled; de hogyha esztelenségedben megmaradva, átokra kényszerítesz, akkor megkapod azt, és aztán egyetlen örökséged gyanánt megoszthatod azzal, ki elcsábított, hogy azt fejedre vond.

— Atyám! — mondá Miksa — semmi váratlan sem történik velem ez órában; Helén mindezt előre megmondotta

— Az a személy okosabb, mint te.

Miksa nem is figyelt a félbeszakításra, hanem folytató:

— O jobban ismer és helyesbken íté meg téged, mint saját fiad; ő azon meggyőződésben van, hogy a te büszkeséged és idegen kedések, ha csakugyan egybekelnek, soha sem engedné a legszerényebb boldogságot sem élvezünk. Szóval, ő csak azon elengedhetlen feltétel alatt egyezik be kívánságomba, ha te is beegyezésedet adod.

— Nagyon bölcsen, nagyon okosan, — gúnyolódott a báró.

— Láthatod, atyám! hogy én soha nyugodt, soha boldog nem lehetek, ha e meg nem áldod Helénnel való frigyemet. Ha vonakodol őt leányodnak elismerni, akkor el fogok válni; és mi vár akkor rám? Sívár, elhibázott élet áll előttem és neked sem lehetne örömed, atyám! oly fiuban, ki téged csak pusztá kötelességerzetből tisztelne, de szívében a te büszkeségedet minden boldogtalansága forrásának kellene tartania.

— Én miattam nem szükséges aggódnod, fiatal ember! — válaszolt a báró elkeseredve. — Szerencsémre, én megélhetek a te gyöngéd gyermeki szereteted nélkül is, melynek anélkül is nagyon kevés bizonyítékait tapasztaltam anyád halála óta. Nem lehetne örömem benned? Ez nem új; évek óta csak bánatot és bosszúságot okoztál nekem és csak azon bosszúság, melyet okozasz, emlékeztet még arra, hogy fiam van.

— Oh ha édesanyám élne! — kiáltott fel Miksa szenvedélyes fájdalommal. — Ő megmondaná neked, atyám! mily kevésbé érdemlek ily szemrehányásokat. De a mai napon közöttünk történtek után nem jó lesz együttmaradnunk. Isten áldjon meg, atyám! Én azon leszek, hogy megőrizzem azon irántad való szeretetemet, mely gyermekiségem óta lényemnek egy részét alkotja, bár te mindent elkövetsz, hogy azt gyökeres ől kitépd lelkemből.

Elment. Atyja nem tett kísérletet visszatarására, hanem heves mozdulatok és rövid, szakadozott, haragos felkiáltások közt fel s alá járt a tágas teremben. Sötétvörös arca, gyors forró lélekzete azt engedték gyanítani, hogy egyedül a harag indulata forrong benne. Azonban néha csendesén hallgatódva megállott, mintha remélné, hogy visszatérő fiának lépteit fogja hallani és midőn a kocsi előállt, össze-

rázkódott. De az ablakhoz nem lépett; s bár szívesen vetett volna még egy pillantást a tovasiető után, midőn a kocsi a kapu alatt elrohogott, e gyengeséget, mint azt szívében nevezte, soha sem bocsátotta volna meg magának.

— A hálátlan fiu, a semmirevaló! bosszankodott magában. — Anyja elkényeztette őt. Még szerencse, hogy a leány megtartja nekem adott szavát; mert ha ő beleegyezők, ez a fiu holnap már nőül venné, ha szélhűtés érne is bosszúságomban... Mily örültem hajt, mint a vad csorda... csak a nyakát ki ne törjem! Menyire igyekeztem, hogy józanészű embert formáljak belőle; mily reményeket kötöttem hozzá! Nőm boldog, hogy a sirban van, míg nekem magamnak kell viselnem mindazon gondokat és bosszúságot, melyek az ő visszás nevelésének gyümölcsei.

És a fiu? Szívében keserűséggel hagyta el az atyai házat. Harálan lőn, még rosszabb értelemben, mint Helén és nehezen tudta leküzdeni atyja iránt a gyűlölet érzelmét, mely benne támadni kezdett. Szilárdan elhatározta, Helént hajlandóvá tenni, hogy kezét nyújtsa atyja igaztalan büszkeségének dacára és remélte, hogy saját szilárd határozottsága forró szerelmével egyesülten le fogják győzni Helén ellenállását.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A kamara értesítése. A trieszti «Egyesült Osztrák Hajózási r. t.» közli a kamarával, hogy Rio de Janeircba szállítandó minden egyes áru után teher tonnánként 9 K többlet fog felszámíttatni, mely összeg azonban a feladónak visszatérítetik mihelyt a hajó a rakodó partra kirakodás végett megérkezik. Tudatjuk ezenkívül az érdekeltekkel, hogy a párisi osztrák-magyar kereskedelmi kamar, tekintettel a kedvezőtlen körülményekre és a francia igazságtügyi viszonyokra, kereskedelmi jogviták elbírálása céljából kebelében felállítani tervezett választott bíróság szervezésétől elállott. — Ezzel szemben azonban egy állandó jellegű tudakozódó irodát létesített, hol az érdeklenség teljesen díjtalanul alapos és kimerítő utbaigazítást kaphat a nemzetközi kereskedelemre tartozó mindenféle kérdésére.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapestben

A gabonatörszénén tegnap kissé szilárd volt az irányzat. Készáru 10 fillérrel olcsóbb.

Határidők sárlata:

Áprilisi buza (1912)	— — —	1201
Októberi buza	— — —	1118
Áprilisi rozs	— — —	1068
Októberi rozs	— — —	938
Áprilisi zab	— — —	1039
Májusi tengemi (1912)	— — —	908
Júliusi tengeri	— — —	894

Budapesti értéktözsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókájának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	861.75
Osztrák hitelrészvény	— —	661.—
Jelzálogbank	— —	502.50
Leszámitoló és pénzváltó	— —	585.25
Közuti vasút	— —	822.50
Városi vasút	— —	420.—
Osztrák államvasút részvény	— —	740.50
Salgótarjáni kőszén	— —	725.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

TÁTRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharmegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Biharmegyei Takarékpénztár.**Hirdetmény.**

A BIHARMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR-nak 1912. évi január hó 28-án tartott rendes közgyűlése elhatározta, hogy az intézet részvénytőkáját 3.600.000 koronáról 2000 drb 600 korona névértékű új részvény kibocsátása által

4.800.000 koronára

felemeli, mely új kibocsátású részvények az 1912. évi osztalékban már szintén részesednek. Ezen újonnan kibocsátandó részvényeket ezennel felajánljuk régi részvénybirtokosainknak és pedig a következő feltételek mellett:

I. Három régi részvényre egy új részvény vehető át.

II. A kibocsátási árfolyam 800 koronában állapítatik meg, amelyből 600 korona a részvénytőkére, 200 korona felépítésből a kibocsátási költségek levonása után fennmaradó összeg a tartalékalapok javára fog iratni.

III. Az új kibocsátású részvények a közgyűlés határozata szerint az 1912. évi osztalékban részesedvén a megállapított kibocsátási ár után 1912. évi január hó 1-től 6% kamat a befizetés napjáig szintén megterítendő az új részvények után.

IV. Az elővételi jog 1912. január 29-től február hó 29-ig bezárólag gyakorolható és pedig Nagyváradon az intézet pénztáránál, 1912. február 29-én túl az átvételi jog megszűnik.

Aki átvételi jogával élni kíván, tartozik a régi részvényeket, szelvényeket nélkül az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutatni és egyidejűleg az első részletfizetést készpénzben teljesíteni, ami, valamint a későbbi befizetések ideiglenesen nyugtáztatnak. A régi részvények lebélyegzése után azonnal visszaadtnak.

V. A befizetések következőképen teljesítendőek:

300 korona fizetendő a részvény lebélyegzése alkalmával.

250 >	>	1912 március 31-ig
250 >	>	1912 április 30-ig

és minden részletfizetésnél az 1912. január 1-től esedékes 6% kamat.

Szabadságában áll azonban a részvényeseknek több részletet, vagy valamennyit egyszerre a kitűzött határidő előtt is befizetni.

Részletfizetések késedelmissége, vagy elmulasztása az alapszabályok 3. §-ának alkalmazását vonja maga után.

A Biharmegyei Takarékpénztár Igazgatósága.

3. §. Azon részvényes, aki valamely befizetést a kitűzött határidőn túl teljesít, a késedelem idejére 6 százalékos késedelmi kamatot köteles fizetni. Ha azonban a befizetések a kitűzött határidő lejártá után 60 nap alatt sem történének meg, az igazgatóság a kiadott elismervényeket semmivé nyilvánítja, a késedelmes részvényesek pedig az eddig teljesített befizetéseiket elvesztik. Az ekként megsemmisített ideiglenes elismervények helyett az igazgatóság új részvények kibocsátását rendelheti el és ez esetben az ezzel érvénytelenített befizetések — hozzászámítva a névértéken felül elért többletet — a társaság tartalékalapját illetik.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság.**Hirdetmény.**

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság 1912. január 24-én tartott közgyűlése elhatározta, hogy a társaság részvénytőkáját 7500 drb új 200 koronás n. é. részvény kibocsátása által két millió ötszáz ezer koronáról

négy millió koronára

emeli fel.

Ezen új 7500 drb részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal bírnak a következő feltételek mellett:

1. Az új kibocsátású részvények 250 kor. vételárban bocsátatnak ki, melyből 200 korona az alaptőkéhez, 50 korona a rendes tartalék-alaphoz csatoltatik.

2. Minden 5 régi részvény birtokosának 3 új részvény átvételére van joga. Tartozik azonban a 250 korona vételáron felül darabonként 3 koronát bélyeg- és kiállítás-díj címén megfizetni.

3. Az elővételi jog gyakorlásának záró határideje 1912. február 20. Az ezen határidőben elővételi jogot gyakorolt régi részvénybirtokosok tartoznak:

1912 február 20-ig darabonként	53 koronát
1912 március 15-ig >	100 >
1912 április 10-ig >	100 >

valamint 1912. január 1-től a fizetés napjáig járó 6 százalékos kamatot az intézet pénztáránál készpénzben befizetni.

Az új részvények 1912. január 1-től kezdve az üzleti haszonban részesülnek.

Felkérjük ennél fogva mindazon t. részvényeseket, kik a kibocsátandó új részvényekre az elővételi jogot gyakorolni óhajtják, hogy részvényeiket a fent kitűzött záró határidőig, vagyis 1912. február 20-ig az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutassák és a fizetendő összeg első részletét teljesítsék, mivel ezen határidő letelte után az elővételi jog nem gyakorolható.

Nagyvárad, 1912. január 24.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Igazgatósága.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

A Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete r.-t. sertéshizlaló telepén

kövér sertések

naponként reggel 6 órától, d. u. 6 óráig egyenként is a

napi árakon kaphatók.

Belépési felhívás.

A POLGÁRI TAKARÉK és SEGÉLY-SZÖVETKEZET.

Kossuth Lajos-utca 4. szám

1912. január 1-én megnyitotta

17-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharmegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszésszerű száma törzsbelét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenként 1 korona fizetendő a szövetség pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszon-eredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetség célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelnek, keresetnek és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatainak:

a) a heti befizetések kilenczted része erejéig minden további biztosíték nélkül;

b) ingatlanokra;

c) elegendő biztosítékot nyújtó kémi zálogra;

d) megfelelő kezesség mellett vá tóra, kötelezvényre. A szövetségbe való belépés alkalmával törzsbelétenként 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbeli könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíthatnak. **A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.**

A belépni szándékozók felkértenek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1911. december hó.

Tisztelettel

A Polgári takarékos és segélyező-szövetkezet igazgatósága.

Nagyvárad város**VILLAMOS MŰVE**

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

vilámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4. Horsepower min. nagyságban.

Felszerelő telefonja 55. sz.

FÉLIX-FÜRDŐ

téli és nyári gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hévvíz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség. Csusz, köszvény, ischiás, izzadmányok és más betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultan, javultan a páratlanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pokróczozással hetenként **56 koronába** kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdővel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

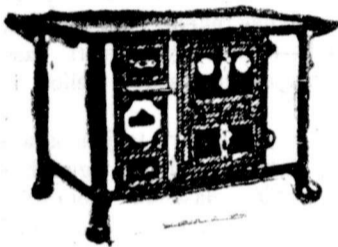
Posta, távirta, interurbán telefon, állandó gyógyszerár a fürdő telepen. Prospektust küld az igazgatóság.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A Bihar megyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.
Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.
Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, termékekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévy-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.
1 > francia szájviz	25 >
1 > száj szagtalantín	50 >
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 >
1 > Thymol	20 >
1 > Stomatín	20 >
1 > téglgy Odontín togpasztá	50 >
1 drb Odontín betét	35 >
1 üveg Pixavon	98 >
1 üveg Bay Rum	35 >
1 > Vera Violette brillantín	80 >
1 > francia brillantín	15, 22, 35 >
1 > folyékony brillantín	50 >
1 > valódi dió olaj	15 >
1 > > kivonat	75 >
1 drb bajuszkötő	15, 20 85 >

1 üveg Kerpel kézfimmitó	38 kr.
1 téglgy Margit crém	40 >
1 > Diana crém	65 >
1 drb Diana szappan	65 >
1 dob Leichner puder	88 >
1 > amerikai porcellán puder	1 frt 20 >
1 üveg amerikai petrol	50 >
1 > Emke hajszesz hajballás ellen	1 frt — >
1 fekete champos	12 >
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 >
8 drb francia ibolya szappan	50 >
1 > Kielhauser ibolya gycerin szappan	28 >
1 > Speick szappan	28 >
1 > Windsor szappan	88 >
1 tubus kaloderma	28 >
1 > Beloderma kézfimmitó	20 >
1 üvegtégely tejcrém	20 >

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 85 kr
1 Gillette utánzatú borotva készlet	1 > 50 >
1 valódi serte hajkefe	70 >
1 dublé bajuszkéfe	20 >
1 valódi serte ruhakefe	45 >
1 körömkefe	05 >
1 surolókefe óriási	20 >
1 surolókefe kisebb	10 >
12 drb Royal angol cipő crém	98 >
1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 >
1 > cipőfényesítő flanel	20 >
1 > Jurigatem Zománc	80 >
1 mtr vörös gumicső	60 >
Egynegyed Kó Brunz watta	85 >

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

TARSOLY és RISZTO különlegességek vaskereskedésében
Nagyvárad, Rákóczi-ut. Minden vasarnap kirakat kiállítás.